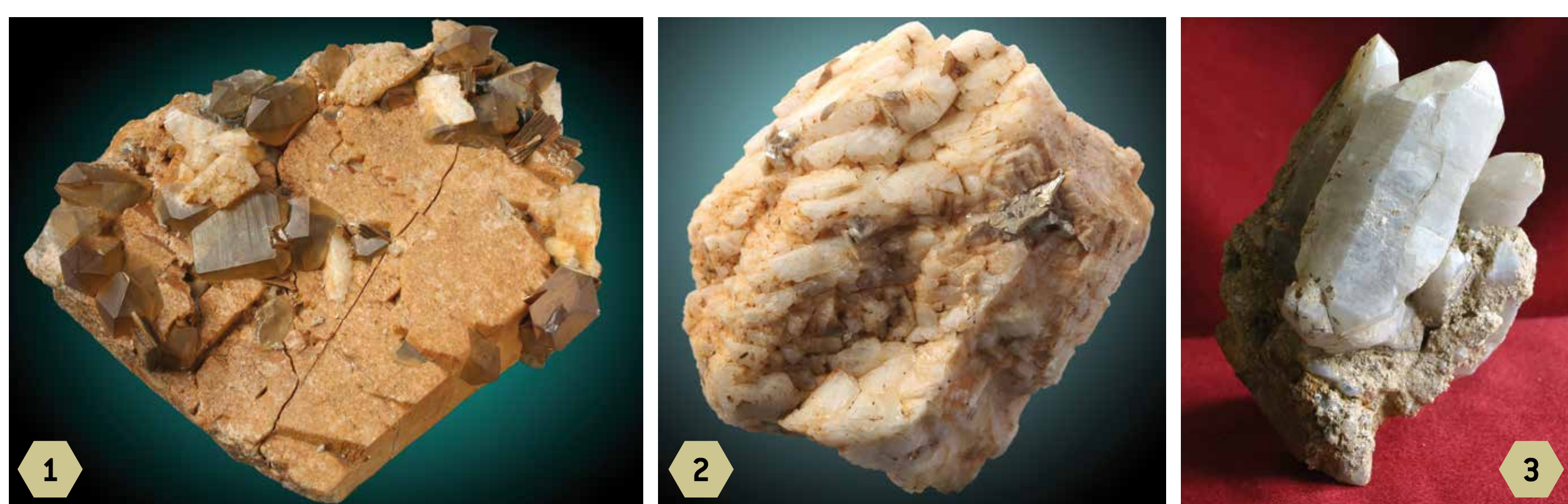

O minerálech v Hatích

POZNÁVÁME BORY

Minerály z Hatí jsou ozdobou mnoha veřejných i soukromých sbírek. Nejbohatší byly pegmatitové žíly, dosud v nich bylo zjištěno 94 druhů minerálů. Žíly vykazují více méně symetricky zonální stavbu. Od okraje směrem ke středu jsou složeny z těchto zón: granitické, písčinkové (draselný živec je orientovaně prorůstán křemenem), blokové (tvořenou bloky draselného živce a křemene) a křemenné jádro. Velikost jednotlivých minerálů vzrůstá od okrajů do středu žil, v němž dosahuje metrových rozměrů. Ještě je tu přítomna albitová zóna, tvořená převážně sodným živcem albitem, která jako nejmladší proniká mezi písčinkový a blokový pegmatit. V ní se vyskytuje většina vzácnějších minerálů. Časté jsou dutiny s vykrystalovanými minerály.

Živce, hlavní minerály pegmatitových žil jsou ve vývojově starších zónách zastoupeny hlavně draselným **ORTOKLASEM** 1 a v nejmladší zóně sodným **ALBITEM** 2. Z dutin blokových partií pocházejí volné, až půlmetrové krystaly **KŘEMENE** 3.

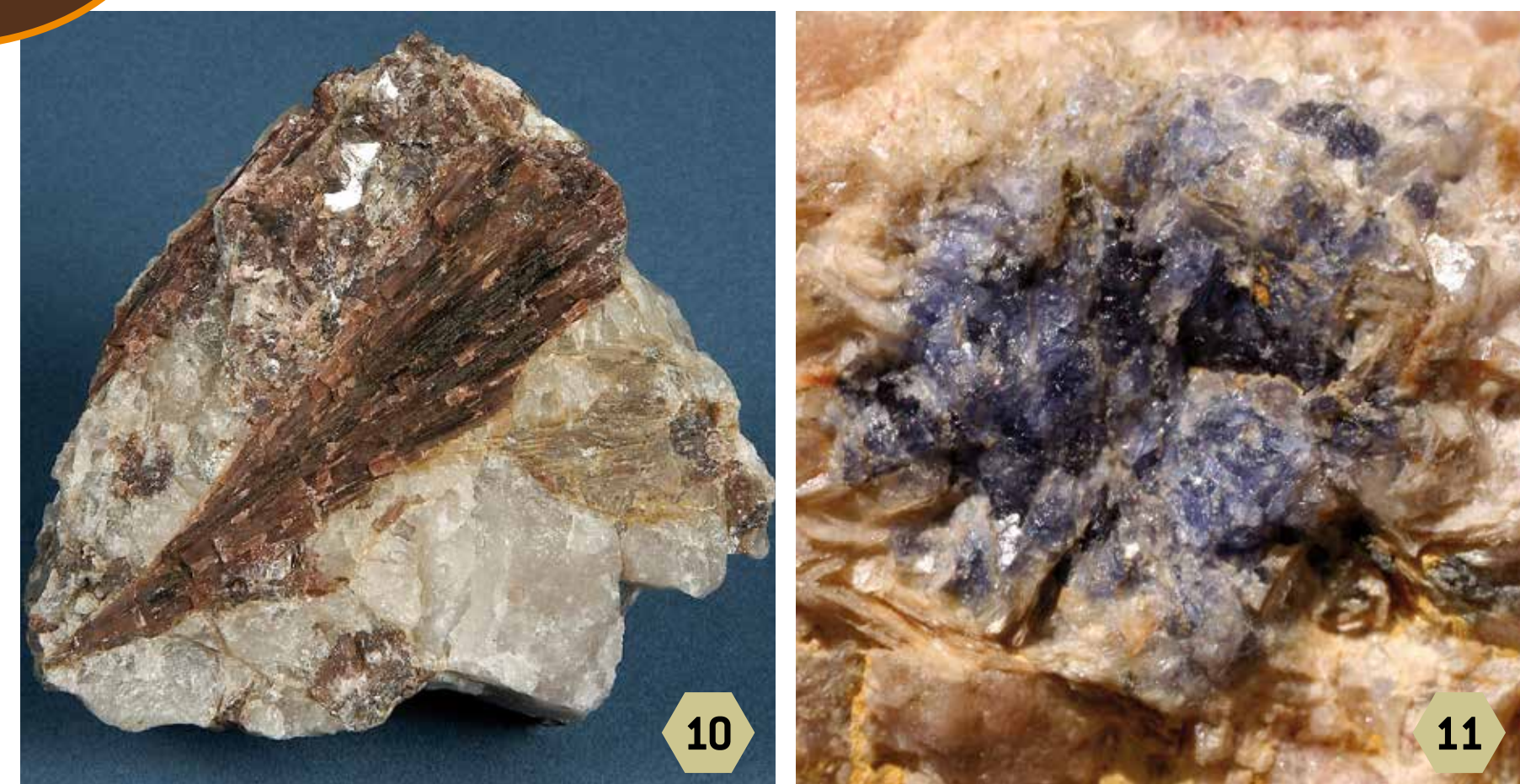
Na ně narůstají jednotně orientované 1-3 cm velké krystaly kouřově zbarvené **ZÁHNĚDY** 4, často žezlově vyvinuté 5. Když je křemen v jádru bloku růžový, je to **RŮŽENÍN výbrus** 6. Vzácný je **KŘIŠTÁL** 7, někdy i žezlový.

Slídy jsou zastoupeny světlým muskovitem a tmavým biotitem. **MUSKOVIT** 8 vytváří až 1 dm² velké lupeny nebo menší krystaly v dutinách s albitem. Biotit je na puklinách písčinkových živců uspořádan do větvičkovitých útvarů, v albitové zóně pak vytváří větší lupeny.

Nejznámějším minerálem je **TURMALÍN-SKORYL** 9. Tvoří hrubě stébelnaté agregáty i jemně jehličkovité krystaly. Sloupce složené z hrubších jehlic dosahují délky až 0,5 m. Sloupcovité krystaly zarostlé do bílého křemene, 2 až 3 cm silné, mohou být až 40 cm dlouhé.

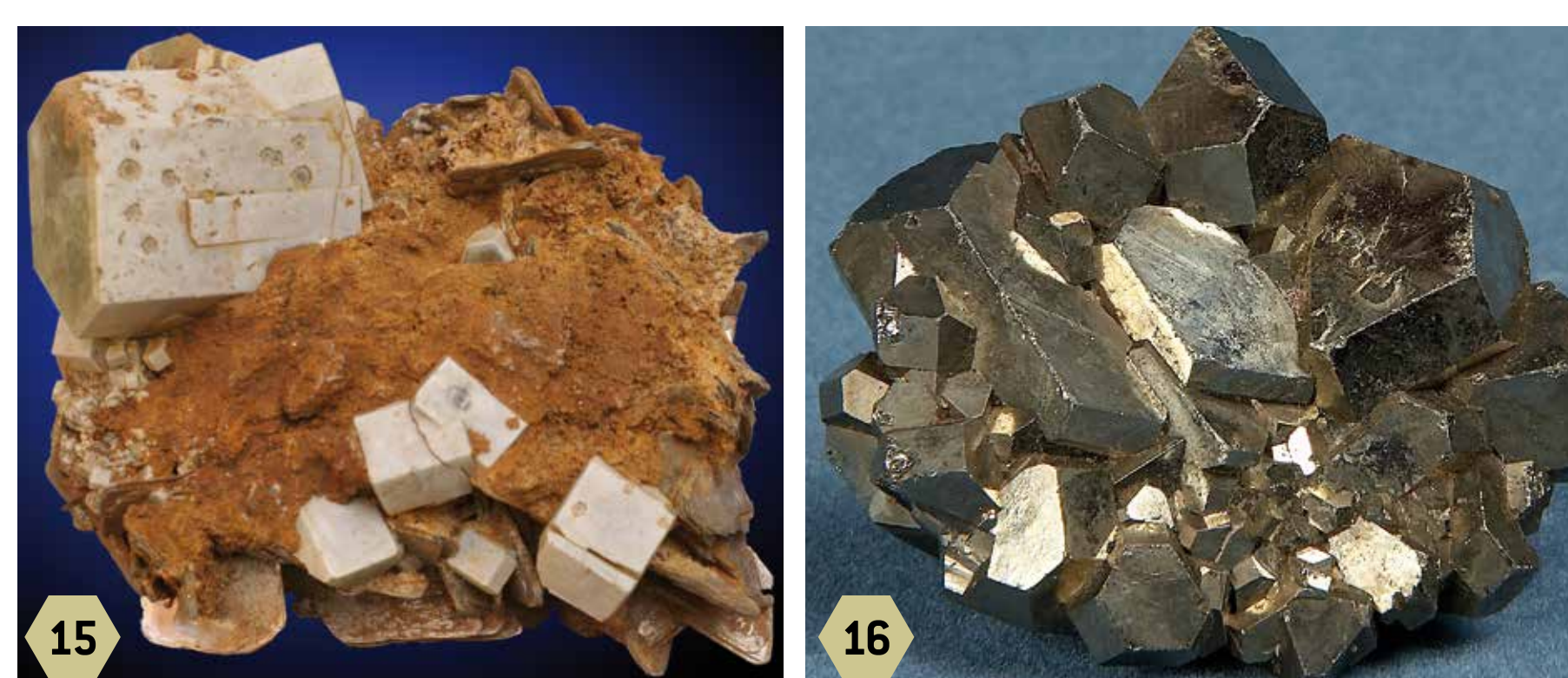
Pro pegmatity v Hatích je významná přítomnost hlinitých minerálů. Velmi častý je růžový **ANDALUSIT** 10 jenž vytváří sloupcovité krystaly, srůsty sloupců nebo stébel, vzácněji kostkové agregáty. Sloupce dosahují délky až 20 cm a jsou až 2 cm silné. Andalusit doprovází modrý korund **SAFÍR** 11 v zrnech až 0,5 cm velkých.

Dolní Bory jsou typovou lokalitou minerálu **SEKANINAIT** 12, 13. Popsali ho J. Staněk a J. Miškovský jako železnatý analog hořečnatého cordieritu, tvořící až půlmetrové krystaly, částečně či zcela přeměněné ve směs slídnatých minerálů z chloritu - tzv. pinit. Byl pojmenován po předním československém mineralogovi prof. RNDr. Josefu Sekaninovi, DrSc., členu korespondentu ČSAV. Mezinárodní mineralogická asociace sekaninait jako nový minerál schválila v roce 1968.

Dalším hlinitým minerálem je **GRANÁT** 14, složením odpovídající almandinu-spessartinu. Tvoří 1-2 cm velké, tmavočervené krystaly zarostlé v křemeni, shluky krystalů nebo jemně zrnité až celistvé agregáty pronikající živci a křemenem. Byl zjištěn pouze na žíle Oldřich. Početnou skupinu minerálů představují fosforečnany z nichž nejznámější je apatit, resp. **FLUOR-APATIT** 15. Nejběžnější **SULFID PYRIT** 16 je v Hatích přítomen na žíle Oldřich v několika cm velkých krystalech nebo zrnech.

K nejvzácnějším železato-manganatým fosforečnanům milimetrové velikosti patří **UŠKOVIT** 17.